SAMOEVALVACIJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

1. SPLOŠNI PODATKI

a) Ime študijskega programa: Pravo

b) Stopnja študijskega programa: 2. stopnja

c) Vrsta študijskega programa: Univerzitetni (magistrski)

d) Ime članice/članic, ki sodelujejo pri izvedbi študijskega programa: Pravna fakulteta

e) Podatki o skrbniku študijskega programa (ime, priimek in habilitacijski naziv): prof. dr. Miroslav Cerar

f) Študijsko leto: 2023/24

2. Vnesite opredeljene temeljne cilje študijskega programa in pričakovane kompetence diplomantov v obliki, kot so akreditirani.

Temeljni cilj drugostopenjskega magistrskega študijskega programa Pravo je izoblikovati profil strokovnjaka in strokovnjakinje študentke in študenti (v nadaljevanju se moška sploska oblika uporablja kot nevtralna za vse spole), ki bo sposoben za samostojno delo v vseh najzahtevnejših pravniških poklicih, ki večinoma zahtevajo opravljen pravniški državni izpit. To so predvsem poklici v pravosodju, najodgovornejša strokovna mesta v državni upravi, zahtevna strokovna dela v diplomaciji in vodenje pravnih služb v gospodarstvu. Študentom s ciljem opraviti pravniški državni izpit nudimo kakovostno podlago, ki olajša opravljanje izpita. Zato je poudarek programa na povezovanju različnih pravnih področij, s tem pa se študentom približuje način delovanja pravosodnega sistema oziroma slovenskega pravnega reda kot celote.

Splošne kompetence programa obsegajo:

- specializirano pravno znanje na področju izbranega modula, ki podpira poklicno usmerjenost študenta,
- širitev splošnega pravnega obzorja na področju izbirnih predmetov, ki zagotavljajo širšo razgledanost, ki je izjemnega pomena za vzpostavitev kakovostnega odločanja,
- spodbujanje vrednostnega sistema, ki je podlaga odločanja v konkretnih zadevah,
- usposobljenost za prenos teoretičnega znanja v prakso z zmožnostjo,
- reševanja zahtevnejših primerov, ki zahtevajo povezovanje različnih pravnih področij, in priprave zapletenejših pravnih aktov,

- sposobnost uporabe različnih interpretativnih metod razlage pravnih besedil,
- uporaba pravniškega silogizma in argumentacije,
- zmožnost učinkovitega ustnega in pisnega izražanja ter komuniciranja o pravnih vsebinah,
- zmožnost temeljnega znanstveno-raziskovalnega dela in iskanja pravnih virov,
- spodbujanje družbeno odgovornega mišljenja in kritičnega odnosa do družbenih dogajanj,
- spodbujanje najvišjih standardov etike pravniškega poklica,
- iniciativnost in samostojnost pri odločanju.

3.a. Ocenite ustreznost vsebine študijskega programa in njegovih učnih enot glede na najaktualnejše raziskave, oz. umetniške izsledke s področja programa in glede na možnosti za zaposlitev.

Program, ki temelji na izbiri enega izmed štirih modulov oziroma področnih usmeritev, ocenjujemo kot ustrezen za nadgradnjo znanja, pridobljenega v okviru prvostopenjskega študija prava, vendar pa v splošnem neustrezen za naše diplomante in diplomantke, saj je velika večina študentk in študentov – več kot 90% aktualne generacije vsako leto, pri čemer skupno število vpisanih včasih presega število diplomantov prvostopenjskega študija tekočega leta – nadaljevala s študijem na 2. stopnji, ki predstavlja pogoj za opravljanje tipičnih pravniških poklicev (npr. sodstvo, odvetništvo, tožilstvo, notariat), za katere je potrebno, kot omenjeno, opraviti pravniški državni izpit, oziroma so z magistrskim študijem, ki je pogoj za pristop k pravniškemu državnemu izpitu, nadaljevali v tujini. Dejansko integralno razumevanje študija prava, prisiljenega v dvostopenjsko delitev s t. i. bolonjsko reformo, se je formalno potrdilo v študijskem letu 2023/24, ko smo vpisali prvo generacijo študentov Enovitega magistrskega študijskega programa Pravo (EMŠ) in prenehali z vpisom v prvi letnik prvostopenjskega študijskega programa Pravo. Do izteka prehodnega obdobja bo na Pravni fakulteti UL opravljena analiza prihodnjega načina izvajanja drugostopenjskega magistrskega študijskega programa ob sočasni ukinitvi prvostopenjskega dodiplomskega študijskega programa.

Tabela 1: Diplomanti na študijskem programu 1. stopnje, vpis na program 2. stopnje

Leto	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Število diplomantov programa 1. stopnje	175	126	141	110	145	133

Število vpisanih v program 2. stopnje	174	138	140	114	137	136

3.b. Na kratko povzemite ključne prednosti in pomanjkljivosti, ki izhajajo iz rezultatov študentskih anket.

Študentska anketa za študijsko leto 2023/24 kaže podobne rezultate kot v letih poprej, z majhnimi odstopanji glede na študijske programe prve in druge stopnje, pri čemer so podatki zaradi bistvene podobnosti in dejanske integralnosti študijskih programov prikazane skupaj, izpostavljeni pa so redki vidiki, kjer med študijskimi programi prve in druge stopnje prihaja do razhajanj. Izpostavljamo področja študija, s katerimi so študenti izkazali **največje zadovoljstvo** in tista, ki so na študentski anketi dosegla najnižje ocene (v oklepajih so navedene številčne ocene). Ocene teh področij bistveno ne odstopajo od ocen prejšnjih let.

Študenti so najbolj **zadovoljni z naslednjimi področji:**

Delo osebja v knjižnici dosega visoke ocene, tako glede odnosa do uporabnikov kot tudi svetovanja pri iskanju literature (4.8). Ocenjujemo, da je navedeno zadovoljstvo povezano tudi z možnostjo uporabe čitalniškega dela knjižnice, ki omogoča prostor za individualni študij, predvsem v izpitnih obdobjih, v katerih je bil po sklepih vodstva podaljšan čas odprtja knjižnice. Konec leta 2024 je vodstvo PF sprejelo sklep, da se v izpitnem obdobju podaljša odprtje knjižnice, kar bo zadovoljstvo študentov z delom knjižnice utrdilo in ga lahko tudi še okrepilo. Več informacij o delovanju knjižnice je navedenih v ločenem poglavju. Podaljšanje je zaradi obsega učne snovi in spoznavanja z novimi predmeti oziroma pravnimi področji bistveno za prvostopenjski študijski program in EMŠ, saj visoke ocene in visoka raven izbirnosti, ki seže onkraj gole izbire modula drugostopenjskega študija (tj. splošni, državnopravni, gospodarski, mednarodnopravni) praviloma izkazujeta dejstvo, da študenti, ki se nahajajo tik pred zaključkom študija, lažje obvladujejo študijsko snov.

Zelo dobro študenti ocenjujejo tudi prostore za pedagoško delo (4.5) in opremo fakultete (4.4), ki jo na fakulteti postopoma posodabljamo, npr. delna IKT prenova predavalnic in seminarjev v študijskem letu 2023/24. Visoko so ocenjeni različni vidiki mednarodne mobilnosti (ocene 4.1 in 4.2), ki je pomembna zlasti za študente višjih letnikov, lahko tudi študente drugostopenjskega študijskega programa. Nekoliko slabše pa je ocenjena (3,9) le možnost opravljanja obveznih predmetov v tujini in ustreznost priznavanja v tujini opravljenih obveznosti, kar sta povezana vidika. Obvezni del kurikuluma programa prve in druge stopnje je nujno nacionalno obarvan, ko se od študentov zahteva poznavanje slovenske pravne ureditve, kar pa je lahko ovira za priznavanje v tujini opravljenih obveznih predmetov. Tega tudi v bodoče ne bo mogoče spremeniti, saj je ena osrednjih nalog PF študente pripraviti za uspešno opravljanje pravniškega državnega poklica in opravljanje tipičnih pravniških poklicev oziroma poklicev (širšega) pravosodja, npr. sodstvo, tožilstvo, državno odvetništvo, notariat.

Z **najnižjimi ocenami** (od 3.4 do 3.1) so študenti ocenili naslednja področja:

Ustreznost razporeda ur predavanj, seminarjev in vaj študenti ocenjujejo z oceno 3.4. Navedeno je mogoče razumeti na dva načina: kot nezadovoljstvo z urnikom oziroma kot nezadovoljstvo s prevelikim številom ur predavanj, seminarjev in vaj. Oba vidika sta povezana, ker števila predavanj, seminarjev in vaj zaradi omejenosti prostora (predvsem omejenosti števila manjših seminarskih prostorov) ni mogoče razporediti tako, da bi bile razporejene strnjeno, ampak so razporejene čez cel dan in z daljšimi časovnimi razmiki. Ob upoštevanju danosti prostorske zmogljivosti stavbe smo v letu 2024 začeli z razpravo o uvedbi t. i. kombiniranega učenja, s katerim bi zmanjšali zahtevan obseg prisotnosti študentov na fakulteti. Ta razprava se bo nadaljevala tudi v letu 2025, pri čemer pa velja, da je ta ključna za izvajanje dodiplomskega študijskega programa in EMŠ. PF se je konec leta 2024 prav tako dogovorila za uporabo Univerzitetne sobe v prostorih Rog, npr. za potrebe izvedbe tutorstev.

Študenti niso zadovoljni (3.4) z možnostjo spoznavanja zadostnega števila zunanjih institucij (ekskurzije, predavanja zunanjih izvajalcev). Fakulteta je z Vrhovnim sodiščem in Vrhovnim državnim tožilstvom že pred leti podpisala dogovor o sodelovanju, ki zajema tudi gostujoča predavanja sodnikov in tožilcev. Učitelji pa poročajo, da vabijo kot zunanje predavatelje tudi predstavnike drugih institucij (npr. policije, nevladnih organizacij) in organizirajo obiske nekaterih institucij. Glede na predstavljeno oceno študentov bo v prihodnje treba še okrepiti ta vidik pedagoškega dela. Pri tem pa je treba izpostaviti slabo udeležbo na predavanjih kot zadržek nekaterih pedagogov do vabljenja zunanjih izvajalcev kot gostujočih predavateljev.

Iz ankete izhaja, da študenti z nizko oceno (3.3) ocenjujejo vedenje, na koga se lahko obrnejo za karierno svetovanje, pri čemer izkušnje kažejo, da si številni študenti zaposlitev zagotovijo že v višjih letnikih oziroma v ali tik po zaključku drugostopenjskega študijskega programa, saj povpraševanje po kadru Pravne fakultete UL presega ponudbo. Fakulteta sicer nudi informacije o aktivnostih Kariernega centra UL in kontaktne podatke o kariernem svetovalcu fakultete na fakultetni spletni strani. Iz objavljenih vsebin je mogoče sklepati o široki ponudbi možnosti kariernega svetovanja za naše študente. Nizka anketna ocena pa kaže, da je treba te informacije na spletni strani bolj izpostaviti. V letu 2025 bo fakulteta prenovila spletno stran in posvetila večjo pozornost tudi razširjanju informacije o kariernem svetovanju.

Z nizko oceno (3.2) je ocenjena ponudba ustreznih predmetov z drugih fakultet, kar je, ponovno, izziv, ki je pomemben predvsem za dodiplomski študijski program in EMŠ. Zvišanje zadovoljstva študentov s tem vidikom študija ni v moči fakultete, ampak univerze in drugih članic, pri čemer pa velja, da je poklic pravnika v pomembnem delu reguliran, zaradi česar morajo študenti pridobiti temeljna znanja na vseh temeljnih pravnih področjih.

Uradne ure študentskega referata so bile ocenjene nizko (3.2). Poleg dosedanjih uradnih ur referata (vsak dan dve uri v dopoldanskem času) smo v letu 2024 povečali dostopnost študentov do storitev referata na naslednje načine: (1) enkrat na teden so uvedene popoldanske uradne ure referata v obsegu dveh ur in (2) en dan v tednu imajo študenti možnost kontaktiranja referata tudi preko video klica (Zoom). Nove možnosti

urejanja zadev v referatu (še) niso zaživele, saj niso zmanjšale velikega števila študentov pred referatom in s tem čakanja na storitve referata v dopoldanskih urah. Zato za leto 2025 referat načrtuje uvedbo "nabiralnika", v katerega bi študenti oddajali različne vloge in zaključena dela, kar morajo sedaj opraviti osebno v času uradnih ur. Drug ukrep pa bo povečanje možnosti oddaje elektronskih vlog.

Povprečje izvajalcev (vseh treh programov) ostaja visoko. Študenti so v anketi ocenjevali 66 izvajalcev vseh treh programov PF; 45 so jih ocenili z oceno 4.5 ali več, zgolj trije pa so prejeli oceno manj kot 4. Do leta 2024 je fakulteta podeljevala nagrade najboljšemu pedagogu (visokošolskemu učitelju in asistentu) izključno na podlagi anketne ocene. V letu 2024 pa smo prvič za nagrajevanje pedagogov upoštevali še druge vidike pedagoškega dela, kot jih je oblikovala Komisija za kakovost.

Kot v letih poprej je pri **povprečju predmetov** vseh treh programov, ki znaša 4.2, najnižje ocenjen (3.1) kriterij ustreznosti kreditnih točk, zanimivo pa je, da so z visoko oceno 4.3 ocenjene vsebine, medtem ko so kompetence ocenjene nižje, a s še zmeraj ustrezno oceno 4.1. Opazne pa so razlike ocen predmetov med programi. Najnižja je v programu Enoviti magistrski študijski program (4.0), nekoliko višja v programu prve stopnje (4.2) in najvišja v programu druge stopnje (4.5). To kaže na posebnost prvega letnika drugostopenjskega študija oziroma, dejansko, petega letnika študija, ki temelji na izbirnosti in poglobljeni analizi najaktualnejših tem posameznega predmeta ali pravnega področja z nekaj novimi predmeti.

3.c. Ocenite, kako aktivnosti učinkujejo na uspešnost in učinkovitost študija

Razpis in vpis

Že nekaj let zapored se nakazujejo spremembe pri zaključevanju študija prve stopnje in pri vpisu na drugo stopnjo t. i. bolonjskega študijskega programa. Po študijskem letu 2019/20 je število vpisanih upadlo in se ni več bistveno spreminjalo (Tabela 2). Ob tem pa je treba opozoriti, da je zmanjšanje vpisa v prvi vrsti odraz strateške odločitve Pravne fakultete, ki je v preteklih letih znatno omejila vpisna mesta v 1. letnik prvostopenjskega študijskega programa, pri čemer pa so potrebe trga dela danes takšne, da bi terjalne mnogo večje število diplomantov. Kot omenjeno, bo vpis v drugostopenjski študijski program iz prvostopenjskega programa potekal le še nekaj let, saj smo v študijskem letu 2023/24 vpisali prvo generacijo študentov EMŠ.

Tabela 2: Diplomanti študijskega programa 1. stopnje, vpis v program 2. stopnje in diplomanti 2. stopnje

Leto	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Število diplomantov programa 1. stopnje	175	126	141	110	145	133
Število vpisanih v	174	138	140	114	137	136

program 2. stopnje						
Število diplomantov 2. stopnje	182	155	121	122	124	112

Tabela 3: Število vpisanih na 2. stopnji študija v študijskem letu 2022/23

2022/23	1. LETNIK		DODATNO LETO		Skupaj
	redni	izredni	redni	izredni	
Prvič vpisani	112	2	118	2	234
Podaljšan status	0	0	11	0	11
Skupaj	112	2	129	2	245

Tabela 3a: Število vpisanih na 2. stopnji študija v študijskem letu 2023/24

2023/24	1. LETNIK		DODATNO LETO		Skupaj
	redni	izredni	redni	izredni	
Prvič vpisani	135	2	97	1	235
Podaljšan status	0	0	4	0	4
Skupaj	135	2	101	1	239

Tabela 3b: Število vpisanih na 2. stopnji študija v študijskem letu 2024/25

2024/25	1. LETNIK		DODATNO LETO		Skupaj
	redni	izredni	redni	izredni	
Prvič vpisani	135	1	127	1	264
Podaljšan status	0	0	2	0	2
Skupaj	135	1	129	1	266

Ne glede na to, da se večina študentk in študentov odloči za vpis dodatnega leta, **zaključevanje študija** na 2. stopnji poteka brez omembe vrednih težav. V začetnih letih izvajanja tega študijskega programa se je povečevalo število študentk in študentov, ki so zaključili študij na tej stopnji, kar prikazuje Tabela 2. Pri tem je moč opaziti, da se je v letu 2017 število magistrov in magistric skoraj podvojilo, nato pa se ustalilo med 180 in 190 letno. Glede na postopno zmanjševanje skupnega števila študentov, vpisanih na 1. stopnjo – ki se je ob številnih pozitivnih učinkih glede na današnje potrebe trga dela izkazalo za neustrezno – je mogoče pričakovati, da bo v prihodnje vsaj še nekoliko upadlo. Podobno, kot je bilo mogoče to opaziti v zvezi z zaključevanjem študija na prvi stopnji in v zvezi z vpisom v drugostopenjski program. Pravna fakulteta je pred nekaj leti z namenom zagotavljanja višje ravni kakovosti (enakomernejše obremenitve pedagogov) in uravnoteženega razvoja različnih pravnih področij uvedla kvote mentorstev magistrskim nalogam. Študent lahko prevzame temo magistrske naloge v času vpisa v 1. letnik ali v dodatno leto. Komisija za študijske zadeve vsako leto glede na število vpisanih v 1. letnik in v dodatno leto določi število mentorstev, ki jih lahko prevzame pedagog. Eden od namenov dvostopenjskega študija, ki ga je zasledovala že omenjena bolonjska reforma, je bila tudi možnost, da študenti, ki so zaključili program prve stopnje določenega programa, nadaljujejo s študijem v študijskem programu na drugem področju ali na istem področju, vendar v okviru drugega visokošolskega zavoda. Na tak način naj bi pridobili znanja z različnih področij in različne kompetence ali izkušnje, kar naj bi jim olajšalo vstop na trg dela. Fakulteta je zato v akreditiranem študijskem programu druge stopnje določila pogoje za vpis kandidatov, ki niso zaključili študija na Pravni fakulteti UL. Za kandidate, ki so zaključili program prve stopnje nepravne smeri, je določila seznam predmetov, pri katerih morajo takšni kandidati opraviti izpite in z njimi zbrati 60 ECTS. S temi izpiti pridobijo temeljna znanja s pravnih področij, kar jim omogoča uspešen študij na 2. stopnji prava na PFUL. V Sloveniji je pravo mogoče študirati še na dveh fakultetah, in sicer na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru in na Evropski pravni fakulteti Nove univerze. Študij prve stopnje prava je na obeh fakultetah oblikovan kot triletni študij, s katerim pridobi diplomant 180 ECTS. Ker je študij prava prve stopnje na naši fakulteti v prehodnem obdobju do popolne implementacije EMŠ še zmeraj ooblikovan tudi kot štiriletni študij (diplomant pridobi 240 ECTS), je študij na drugi stopnji enoletni in je, kot omenjeno, nadgradnja tistih znanj, ki jih naši študenti pridobijo v okviru štiriletnega študija. Zato neposreden vpis diplomantov prava s triletnega študija ni mogoč. Pravna fakulteta UL je kot vpisni pogoj za takšne kandidate določila, s katerih področij prava mora diplomant triletnega študija pridobiti določeno število ECTS (v skupnem obsegu 60 ECTS), da se lahko vpiše v program druge stopnje. Ker sta programa ostalih dveh pravnih fakultet različna, je Komisija za študijske zadeve glede na njune programe oblikovala seznam predmetov, ki jih mora kandidat opraviti, da se lahko vpiše v program druge stopnje na Pravni fakulteti UL. Vendar pa je pri kandidatih praviloma treba oblikovati individualni seznam predmetov, saj gre pogosto za kandidate, ki so bili najprej vpisani v program prve stopnje na naši fakulteti in pri nas opravili nekaj izpitov, nato pa se iz različnih razlogov prepisali na drugo pravno fakulteto in tam zaključili program prve stopnje, medtem ko želijo drugostopenjski študij opravljati na Pravni fakulteti in tako ponovno študirati na fakulteti, ki so jo, pogosto zaradi neuspešnosti pri izpolnjevanju študijskih obveznosti, zapustili. Komisija za študijske zadeve vsakemu kandidatu izda sklep s seznamom potrebnih izpitov. Seznam teh izpitov oz. predmetov

predstavlja t. i. pripravljalni letnik, čeprav dejansko ne predstavlja vpisa v študijski program, ampak je gre zgolj za seznam t. i. diferencialnih izpitov, ki morajo biti opravljeni kot pogoj za vpis na drugo stopnjo. Nekateri od teh predmetov so enaki predmetom prve stopnje, pogosto pa predstavljajo le del učnih vsebin predmetov prve stopnje in so zanje pedagogi oblikovali posebne učne načrte. Vsem kandidatom pedagogi nudijo posebne konzultacije. Podatki v Tabeli 4 kažejo, da je v obdobju 2009–2024 veliko kandidatk in kandidatov izkazalo interes za vpis v program druge stopnje in da med njimi prevladujejo t. i. nepravniki. Vendar pa je od 198 kandidatov, ki jim je Komisija za študijske zadeve odobrila opravljanje diferencialnih izpitov, le dobrih 10 % opravilo vse tako določene izpite in se dejansko vpisalo v program druge stopnje, pri čemer je manj kot 10 % vpisanih študij tudi zaključilo. Predvsem izstopa majhen odstotek tistih, ki so uspešno opravili vse diferencialne izpite, pri čemer je bistvena in praviloma pričakovana razlika v uspešnosti med kandidati, ki niso opravili prvostopenjskega pravnega študija, in tistimi, ki so tak študij opravili, vendar na drugi fakulteti. Nizka prehodnost med programi in fakultetami v razmerju med prvo- in drugostopenjskim študijem (prava) kaže na zahtevnost študijskega programa oziroma discipline, zaradi česar je študijski program pravo praviloma manj primerno deliti na prvo in drugo stopnjo, zaradi česar je, kot omenjeno, Pravna fakulteta UL v študijskem letu 2023/24 vpisala prvo generacijo študentov EMŠ.

Tabela 4: Uspešnost vpisanih v pripravljalni letnik (vpisani v obdobju 2009-2024)

Zaključena izobrazba 1. stopnje	Vpis v pripravljalni letnik	Vpis v program 2. stopnje	Zaključena 2. stopnja
T. i. nepravnik	139	10	6
Pravna fakulteta UM	18	7	6
Evropska pravna fakulteta	35	6	5
Pravna fakulteta v tujini	6	0	0
Skupaj	198	23	17

Pred začetkom vsakega študijskega leta nosilci predmetov posodobijo učne načrte, v katerih se tako odraža razvoj določenih pravnih področij. V študijskem letu 2019/20 smo pričeli razpravo o posodobitvi programa na način, da se uvedejo novi izbirni predmeti, ki bi se izvajali izmenično z obstoječimi (t. i. princip kolobarjenja), ki smo jo v tem letu uspešno zaključili. Komisija za študijske zadeve in nato Senat PFUL sta na drugi stopnji potrdila en nov izbirni predmet, in sicer *Pravica do poštenega sojenja v*

civilnih zadevah, Spremljanje razvoja različnih področij prava in s tem potreb po novih izbirnih predmetih ostaja stalna skrb PFUL, ki se ji bomo posvetili tudi v letu 2025.

Na fakulteti organiziramo številne **obštudijske dejavnosti**, v katere se lahko vpišejo tako študentke in študenti 1. in 2. stopnje. Te dejavnosti so Pravne kinike (devet) in tekmovanja študentov prava (vsako leto se študentske ekipe udeležijo med 10 in 16 tekmovanj). Pri analizi izvajanja programa 1. stopnje smo kot pokazatelj kakovosti izpostavili neposredno povezovanje obštudijskih dejavnosti s študijskim procesom pravne fakultete zato, ker lahko študenti z akreditiranimi obštudijskimi dejavnostmi nadomestijo en izbirni predmet. Študenti druge stopnje, ki sodelujejo v teh obštudijskih dejavnostih, pa tega ne morejo storiti, ker so vsi izbirni predmeti v programu druge stopnje ovrednoteni s 6 ECTS, (razen novih izbirnih predmetov Pravne veščine v praksi – pravna klinika in Pravne veščine v praksi – simulacija sodnega postopka, ki sta ovrednotena s 4 ECTS), obštudijske dejavnosti pa z 2 ali 4 ECTS. Vendar pa je treba poudariti, da se za udeležbo v obštudijskih dejavnostih kljub nezmožnosti uveljavljanja ECTS v rednem programu odloči veliko število študentov druge stopnje, kar kaže, da so za takšno delo motivirani predvsem zaradi vsebine in izkušenj, ki jih pridobijo in ki jim koristijo pri prihodnjem iskanju zaposlitve. Sodelovanje se študentom zabeleži v prilogo k diplomi. Negativni vidik široke izbirnosti za trg dela vse pomembnejših obštudijskih aktivnosti predstavlja manjša udeležba v študijskem procesu, predvsem v višjih letnikih prvostopenjskega študija.

i. Spremljanje in zagotavljanje kakovosti pedagoškega procesa

Vodstvo fakultete vsako leto v marcu pozove pedagoge, naj posodobijo svoje učne načrte, predvsem glede študijske literature in novih vsebin, s čimer sledimo razvoju posamičnih področij prava. Komisija za študijske zadeve in Senat Pravne fakultete UL še pred semestrskim premorom sprejmeta navedene spremembe, ki zato začnejo veljati že v naslednjem študijskem letu. Na tak način je vsako leto posodobljena približno tretjina vseh učnih načrtov. Aktivnosti so bile izvedene tudi v preteklem študijskem letu, v katerem pa so se že pričeli kazati prvi izzivi za prihodnje izvajanje študijskega procesa, in sicer vpliv t. i. umetne inteligence na študij ter IKT-podprto izvajanje izpitov. Na fakulteti ocenjujemo, da bodo to eni izmed osrednjih izzivov izvajanja EMŠ.

ii. Podpora za internacionalizacijo študija

Študenti Pravne fakultete v mednarodni prostor vključujejo predvsem na naslednje načine: udeležba na mednarodnih tekmovanjih, študij v tujini v okviru Erasmus izmenjave (in drugih programov) ter udeležba na seminarjih in predavanjih oziroma (poletnih, jesenskih) šolah, ki jih skupaj s strokovnjakinjami in strokovnjaki iz tujine organizira fakulteta.

Mednarodna tekmovanja

Pregled tekmovanj, pravnih klinik in poletnih šol ali seminarjev je prikazan spodaj.

TEKMOVANJE	MENTORSTVO	UVRSTITEV
SLAM, Sports Law Arbitration Moot	dr. Marjan Kos	uvrstitev med 8 najboljših ekip
Model United Nationas konferenca – MUNLawS	dr. Vasilka Sancin	uspešna udeležba
Model United Nations konferenca - C'MUN 2024	dr. Vasilka Sancin, Anže Mediževec	1. mesto (najuspešnejša delegacija), Best Delegate Award (Benjamin Mehić, Žiga Murn Lindič, Jerica Kocjančič), Verbal mention (Lovro Bobnar, Ema Mušič), Honourable Mention (Irma Alibabić)
Model United Nations konferenca – LIMUN	dr. Vasilka Sancin, as. Anže Mediževec	Best Advocate Award (Gal Veber), Honourable Mention Award (Irma Alibabić, Benjamin Nahtigal), Most Improved Delegate (Benjamin Nahitgal)
All-European International Humanitarian and Refugee Law Moot Court Competition	dr. Vasilka Sancin, dr. Maruša Tekavčič Veber	Uvrstitev v polfinale (Živa Srše in Peter Pollak)
Tekmovanje v poznavanju Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic	dr. Jaka Kukavica	2.mesto (Neža Vocovnik, Tea Caharijas, Urh Gregor Brvar in Ana Mencin).
ICC, International Commercial Mediation Competition	dr. Neža Pogorelčnik Vogrinc	uspešna udeležba
CEEMC, Central and East European Moot Court	dr. Ana Vlahek	1.mesto
Hugo Sinzheimer Moot Court Competition iz evropskega delovnega prava	dr. Primož Rataj	3.mesto (Maja Valjavec, Tamara Humar, Nika Kupšek in Piadora Lončarič)
Helga Pedersen Moot Court Comptetition	dr. Marjan Kos	Najboljše 4. ekipe tekmovanja (Maja Kalin, Flora Hawlina, Luka Držić in Mark Savinšek) Najboljša govorka četrtfinala (Maja Kalin)
PAX Moot Court	As. Filip Dougan	3.mesto (Eva Zarli, Nejc Mali, Dominik Praljak in Tim Sočak)

Concours européen des droits de l'homme René-Cassin	As. Filip Dougan	uspešna izvedba
Monroe E Price Media Law Moot Court tekmovanje	As. Ana Samobor	Najboljših 16 ekip (Blaž Šporin, Vito Krajnik, Domen Bogdan in Benjamin Nahtigal), Najboljši govorec tekmovanja (Domen Bogdan)
Regionalno Moot Court tekmovanje v postopku pred Evropskim sodiščem za človekove pravice	dr. Jaka Kukavica	1.mesto (Neža Vocovnik, Tea Caharijas, Urh Gregor Brvar in Ana Mencin)
Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot	dr. Damjan Možina	1.mesto na predtekmovanju, ki ga je organizirala odvetniška pisarna Jadek & Pensa, David Hunter Award - Best Written Memorandum for Claimant (častna omemba) v Hong Kongu, Neil Kaplan Award - Best Individual Oral Advocate (častna omemba) v Hong Kongu, ki jo je prejel Brin Jenčič, Pieter Sanders Award for Best Claimant Memorandum (častna omemba) na Dunaju.
Data Protection Moot Court	dr. Pika Šarf (Informacijski pooblaščenec)	1. mesto, nagrada za najboljši pisni izdelek, nagrada za najboljšo govorko tekmovanja (Laura Meško)

Študijske izmenjave

Glede študentskih izmenjav zaznavamo povečanje števila domačih študentov, ki so v tujini opravljali študijsko izmenjavo ali prakso (velika večina v okviru programa Erasmus+). Številke so višje oz. primerljive s številkami pred pandemijo Covid-19. Število gostujočih študentov je, drugače, praviloma konstantno in visoko.

Tabela 9 pa prikazuje število študentov na izmenjavi v tujini za študij in na Erasmus praksi v tujini, prav tako tudi študentov iz tujine, ki pridejo na izmenjavo na Pravno fakulteto UL.

Tabela 9 : Število mobilnih študentov

Študijsko leto	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Na PFUL	112	52	93	105	124
V tujini	51	19	50	54	86
Na praksi v tujini	21	23	24	15	18
Skupaj	**184**	**94**	**167**	**174**	**228**

Ocenjujemo, da je za gostujoče študente organizacijsko dobro poskrbljeno. Celotno administracijo v zvezi z njimi (pred, med in ob zaključku izmenjave) vodi mednarodna pisarna, ki je osrednja povezava med študenti ter izvajalci t. i. Erasmus predmetov. Ob koncu vsakega semestra se med tujimi študenti izvaja anketa o zadovoljstvu s študijem in njegovo organizacijo. Rezultati ankete so na voljo vodstvu in vsem izvajalcem predmetov in kažejo, skoraj brez izjem, na splošno zadovoljstvo s študijem na Pravni fakulteti UL.

iii. Nudenje podpore, spodbujanje študentov pri študiju

Tutorski sistem

Na PF že vrsto let deluje učinkovit in dobro organiziran sistem tutorstva, ki temelji na prostovoljnem delu študentov višjih letnikov. V študijskem letu 2023/24 so na PF potekali naslednji programi tutorstva: uvajalno tutorstvo, predmetno tutorstvo, tutorstvo za študente s posebnimi potrebami, tutorstvo za študente športnike in tutorstvo za tuje študente. Med naštetimi je bilo največ zanimanja za predmetno tutorstvo, ki pa na drugostopenjskem študiju praviloma ni relevantno. Tutorstvo za tuje študente postaja vse bolj pomembno, saj se osredotoča na pomoč pri integraciji v novo okolje, prilagoditvi načinu študija ter na vzpostavljanje stikov med tujimi in slovenskimi študenti. Tutorji s svojo personalizirano podporo skrbijo, da se tuji študenti počutijo sprejete in se lažje soočajo s študijskimi izzivi, s čimer se zagotavlja večjo integracijo

domačih in tujih študentov, kar je pogosto vidik študija, ki med študentskimi anketami prejme nižjo oceno. Vsi tutorji so izbrani na razpisu, na katerem na podlagi področnega pravilnika Komisija za tutorstvo v sodelovanju z nosilci predmetov izbere tutorje. V komisiji sodelujejo tudi predstavniki študentov, ki predstavljajo polovico njenih članov. Delo pri posameznih predmetih oziroma aktivnostih ter vez med komisijo in tutorji predstavljajo t. i. koordinatorji, imenovani za obdobje dveh let. V študijskem letu 2023/24 je bilo na PF 45 predmetnih tutorjev, kar zagotavlja visoko raven podpore študentom, predvsem nižjih letnikov prvostopenjskega programa in EMŠ.

Vključitev študentov v praktično delo

V okviru študijskega programa prve in druge stopnje za študente ne organiziramo t. i. študijske prakse. Študentom pa pridobivanje praktičnih izkušenj in stike z bodočimi delodajalci omogočamo predvsem preko obštudijske dejavnosti t. i. Pravnih klinik. PFUL je v letu 2017 kot obštudijske dejavnosti akreditirala pet pravnih klinik, v študijskih letih 2018/19 in 2019/2020 pa še štiri nove pravne klinike. Pravne klinike praviloma potekajo kot t. i. *external house* klinike, kjer študenti najprej na seminarjih na fakulteti poglobijo svoje znanje z določenega področja, zatem pa so razporejeni k mentorskim organizacijam, pri katerih opravljajo praktično strokovno delo. Vsako pravno kliniko vodi pedagog s PFUL. Fakulteta sodeluje z mentorskimi organizacijami in strokovnjaki iz gospodarstva in negospodarstva (nevladne organizacije, inštituti, svetovalci za begunce, odvetniki) ter javnega sektorja (Varuh za človekove pravice, sodišča, ministrstva). Vse pravne klinike so ovrednotene s 4 ECTS in v okviru zunanje izbirnosti lahko študenti in študentke nadomestijo z uspešno zaključenim delom v okviru pravne klinike en izbirni predmet. Ob porastu števila pravnih klinik se kažejo razlike med njimi v obsegu in oblikah praktičnega dela študentov, pa tudi v njegovi organiziranosti. V študijskem letu 2019/20 smo akreditirali tudi nova izbirna predmeta Pravne veščine v praksi – pravna klinika in Pravne veščine v praksi – simulacija sodnega postopka, in sicer na prvi in drugi bolonjski stopnji. Več kot 20-letna tradicija izvajanja študentskih tekmovanj in pravnih klinik kot obštudijskih dejavnosti je tako organsko prerasla v izbirne predmete. Ker sta predmeta specifična v smislu, da se v okviru obeh predmetov ponujajo različne vsebine glede na pravno kliniko ali tekmovanje, ki ga študent izbere oziroma je sprejet v ekipo, je bilo treba sprejeti tudi posebni Pravilnik za izvajanje teh izbirnih predmetov, ki je objavljen na spletni strani fakultete. Kot omenjeno, pa lahko (ne)formalizirane obštudijske aktivnosti do neke mere negativno vplivajo na izvajanje jedrnega dela študijskega procesa, saj so obremenitve pri nekaterih, npr. najzahtevnejših mednarodnih tekmovanjih, velike, študenti višjih letnikov pa vse pogosteje že opravljajo lažja pravniška dela v odvetniških pisarnah, podjetjih, ipd.

iv. Praktično usposabljanje študentov, v kolikor je del študijskega programa
Praktično usposabljanje ni del študijskega programa.

v. Spodbujanje strokovnega razvoja zaposlenih (akademsko, strokovno osebje) in sodelujočih, ki izvajajo, podpirajo študijski program

Mobilnost zaposlenih

Na področju izmenjav zaposlenih se številke tradicionalno spreminjajo iz leta v leto. Med domačim osebjem je v študijskem letu 2023/24 opazna znatna višja realizacija mobilnosti, pri dohodnih mobilnostih pa so številke še posebej pri gostujočih učiteljih in raziskovalcih precej višje v primerjavi s prejšnjimi leti.

Tabela 10: Število izmenjav pedagogov in strokovnih delavcev v zadnjih letih

Študijsko leto	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Učitelji na PFUL	5	8	6	6	12
V tujini	2	2	3	4	6
Strokovni sodelavci na PFUL	10	0	1	3	4
V tujini	2	0	1	4	5

Usposabljanja zaposlenih

Tudi v študijskem letu 2023/24 je PFUL svoje zaposlene redno obveščala o različnih oblikah možnih izobraževanj in usposabljanj zaposlenih, ki jih organizira Univerza in druge institucije. Že dlje časa ocenjujemo, da se pedagogi redkeje udeležujejo izobraževanj s področja pedagogike v visokem šolstvu, pri tme pa velja, da smo v letu 2024 okrepili predvsem usposabljanja na področju uporabe UI.

Zagotavljanje ustrezne kadrovske strukture zaposlenih

PF je tudi v letu 2024 nadaljevala s trendom zaposlovanja novih kolegic in kolegov, predvsem asistentov pred doktoratom, ter zaposlovanjem v strokovnih službah, kar je odraz močno povečanih obveznosti na področju raziskovalnih projektov, mednarodnega sodelovanja, in kompleksnosti zaposlitev, pogosto razpetih med pedagoško in raziskovalno delo z različnimi viri financiranja. Njihovo razvejanost in heterogenost je prav tako težko ustrezno zajeti s temeljnimi rešitvami informacijskega sistema SAP oziroma LODN, kar terja stalno usklajevalno delo strokovnih služb.

V letu 2024 se je na PF zaposlilo 12 oseb, medtem ko je 4 prenehala pogodba o zaposlitvi. Tako je bilo na fakulteti s polnim delovnim časom zaposlenih 61 pedagoških sodelavcev, in sicer 18 rednih profesorjev, 11 izrednih profesorjev, 10 docentov, 5 asistentov z doktoratom in 17 asistentov pred doktoratom. V letu 2024 se je zaposlil 1

novi mladi raziskovalec, skupaj jih je bilo na fakulteti zaposlenih 3. V letu 2024 je bilo zaposlenih 7 raziskovalcev, od tega 1 asistent z doktoratom in 1 raziskovalec po posebni mednarodni pogodbi. S krajšim delovnim časom od polnega, predvsem v obliki dopolnilnih zaposlitev, je na fakulteti bilo zaposlenih 11 oseb.

Razmerja med zaposlenimi na vseh delovnih mestih oziroma v razmerju do različnih stopenj kariernega razvoja ali odgovornosti delovnega mesta (npr. redni profesorji in profesorice, vodstvo fakultete, predsedovanje komisijam in delovnim telesom) kažejo spolno pretežno uravnoteženo strukturo, pri čemer pa predvsem med izrednimi in rednimi profesorji in profesoricami (29) prevladujejo moški profesorji (18).

V prihodnje se bo PF dinamično prilagajala potrebam izvajanja delovnega procesa med pedagoškimi in raziskovalnimi ter strokovnimi sodelavci. Pričakovati je predvsem zaposlovanje strokovnih sodelavcev na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti in, glede na potrebe, na področju prenosa znanja in komuniciranja z javnostmi. PF se kljub implementaciji informacijskih sistemov SAP oziroma LODN sooča z nesorazmernimi obremenitvami nekaterih strokovnih služb oziroma nekaterih zaposlenih, pri čemer enega osrednjih izzivov pogosto predstavlja tudi nekonkurenčni sistem plač v javnem sektorju.

Leta 2024 je Senat PF v luči nesorazmernih obremenitev spremenil Pravila PF in s tem omogočil delovanje četrtega prodekana, in sicer za gospodarske zadeve, kar predstavlja ločitev področij raziskovalne dejavnosti in gospodarstva.

4. Na kratko ocenite doseganje temeljnih ciljev študijskega programa in kompetenc diplomanta.

Ocenjujemo, da študenti in študentke v veliki meri dosegajo vse kompetence študijskega programa in uspešno nadaljujejo s študijem na drugi stopnji. Kljub navedenemu pa ocenjujemo, da bomo dosegali primernejše rezultate z uvedbo enovitega magistrskega študijskega programa Pravo.

5. Katere deležnike in na kašen način ste vključili v pogovore, načrtovanje ukrepov, spremljanje njihovega uresničevanja, pripravo samoevalvacijskih poročil na ravni študijskega programa?

Komisija za kakovost, ki skladno z 49. členom Pravil PF deluje kot delovno telo Senata Pravne fakultete UL, ima skladno z 62.a členom Pravil PF sedem članov, od tega pet članov imenuje Senat PFUL (člani v študijskem letu 2023/24, ki so pripravljali tudi to poročilo, so: Dr. Luka Mišič (predsednik), Dr. Katja Filipčič, Dr. Jaka Kukavica, Filip Dougan, Branko Perhaj, Urban Lečnik Spaić in Max Jerovčnik (študentska predstavnika). V navedeni sestavi, je komisija za kakovost pripravila Poročilo o kakovosti (kot del letnega poslovnega poročila) ter samoevalvacijo programa prve, druge in tretje stopnje ter EMŠ kot izvleček letnega poročila. Glede na prej navedeno sestave Komisije za kakovost pri oblikovanju poročil sodelujejo učitelji, strokovni delavci in študenti, prav tako tudi vodstvo Pravne fakultete UL. Vsa poročila bo obravnaval in potrdil Senat Pravne fakultete UL. Ob tem je treba poudariti, da so člani Senata Pravne fakultete UL vsi visokošolski učitelji (in predstavniki študentk in študentov). Takšna sestava Senata omogoča, da se z navedenimi poročili seznanijo

vsi in s pripombami vplivajo na njihovo vsebino, predvsem pa so seznanjeni z vsemi ukrepi za izboljšanje kakovosti in zato pri njihovi realizaciji učinkovito sodelujejo. Leta 2024 je na Pravni fakulteti prav tako bil izveden t. i. posvetovalni obisk.

6. Pregled realizacije ukrepov in predlogi izboljšav

PREDNOSTI	VPLIV NA KAKOVOST
Organizacija t. i. klavzure na področju pedagoške dejavnosti – (ne)udeležba in načini izvajanja študijskega procesa.	Delitev dobrih praks in načrtovanje prihodnjih aktivnosti na področju poučevanja (preverba možnosti kombiniranega učenja, IKT, UI).
Zaključen posvetovalni obisk.	Delitev dobrih praks in načrtovanje prihodnjih aktivnosti na področju poučevanja in implementacije EMŠ
SLABOSTI	**UKREPI**
(Ne)udeležba na predavanjih, tudi zaradi zgodnjega dela v odvetniških pisarnah, podjetjih v višjih letnikih prvo- in v času drugostopenjskega študija.	Preučitev možnosti omejenega uvajanja t. i. kombiniranega učenja se nadaljuje v študijskem letu 2024/25.
Težave pri uporabi spletnih učilnic (npr. vpis študentov, razvrščanje).	Komunikacija z Digitalno UL in UL, aktivnosti področnih multiplikatorjev.
Nepopolna IKT prenova predavalnic in seminarjev.	Nadaljevanje s prenovo in preverba pravočasnega črpanja NOO sredstev.
Negotovost glede nadaljnjega izvajanja drugostopenjskega študijskega programa ob izteku prehoda na EMŠ.	Poglobljena analiza možnosti ohranitve ali prilagoditve programa, npr. v kontekstu LLM.

PREDNOSTI	VPLIV NA KAKOVOST
Organizacija t. i. klavzure na področju pedagoške dejavnosti – (ne)udeležba in načini izvajanja študijskega procesa.	Delitev dobrih praks in načrtovanje prihodnjih aktivnosti na področju poučevanja (preverba možnosti kombiniranega učenja, IKT, UI).
Zaključen posvetovalni obisk.	Delitev dobrih praks in načrtovanje prihodnjih aktivnosti na področju poučevanja in implementacije EMŠ
Tekoča implementacija EMŠ.	Izvajanje posodobljenega študijskega programa.
SLABOSTI	**UKREPI**
(Ne)udeležba na predavanjih, praviloma zaradi zgodnjega dela v odvetniških pisarnah, podjetjih (nevarnost) in obštudijskih dejavnosti (npr. pravniška tekmovanja).	Preučitev možnosti omejenega uvajanja t. i. kombiniranega učenja in analiza področja obštudijskih dejavnosti.
	Analiza opravljena v preteklem študijskem letu. **Študijsko leto 2024/25 oziroma leto 2025.**
NEVARNOSTI	**UKREPI**
Težave pri uporabi spletnih učilnic (npr. vpis študentov, razvrščanje).	Komunikacija z Digitalno UL in UL, aktivnosti področnih multiplikatorjev.
	Težave opravljene le delno. **Študijsko leto 2024/25**
Nepopolna IKT prenova predavalnic in seminarjev.	Nadaljevanje s prenovo in preverba pravočasnega črpanja NOO sredstev.
	Študijsko leto 2024/25 oziroma leto 2025.
Neustrezno prevajanje strokovnih nazivov.	**Na ravni predpisov urejeno v študijskem letu 2023/24.**